

Raport o możliwościach
wypoczynku wakacyjnego
młodych

Młodzi Socjaliści PPS

Spis treści

Cele ankiety	2
Sposób przeprowadzenia	3
Wnioski	3
Część ogólna	3
Czy sytuacja finansowa pozwala Tobie lub Twojej rodzinie na pokrycie podstawowych kosztów życia (mieszkanie, jedzenie, transport itp.)?	4
Czy Twoja/Twojej rodziny sytuacja finansowa pozwala na wyjazd wakacyjny?	4
Rynek pracy	4
Forma, wymiar etatu i wynagrodzenie	4
Czy Twoje miejsce pracy oferuje płatny urlop wypoczynkowy?	5
Czy korzystasz lub planujesz skorzystać z urlopu wypoczynkowego w wakacje letnie w tym roku?	5
Czy czujesz, że masz prawo do odpoczynku jako pracownik/pracownica?	6
Czy uważasz, że młodzi pracownicy mają wystarczające wsparcie prawne i organizacyjne, by domagać się godnych warunków pracy i wypoczynku?	6
Wnioski końcowe i proponowane działania	7

Cele ankiety

Celem badania było ustalenie możliwości wypoczynku młodych osób, zarówno uczniów, studentów, jak i podejmujących pracę zarobkową. W szczególności analizie poddano kwestie związane z możliwościami finansowymi rodzin oraz samych młodych pracowników. Raport ma także na celu sprawdzenie, czy młodzi ludzie mają realną możliwość odpoczynku, jaką wartość mu przypisują oraz jakie bariery materialne, strukturalne czy prawne napotykają na drodze do niego. Szczególną uwagę poświęca sytuacji młodych na rynku pracy. Zebraliśmy także opinie respondentów na temat potencjalnych oczekiwanych rozwiązań, które sprawiłyby, że ich możliwości wypoczynku się poszerzą.

Sposób przeprowadzenia

W miesiącach wakacyjnych (od czerwca do sierpnia) 2025 roku, przeprowadzono ankietę w wersji internetowej i papierowej. Respondenci w grupie wiekowej do 30 roku życia odpowiedzieli na pytania dotyczące swojej sytuacji finansowej lub ich rodzin. Pytania dla pracowników dotyczyły formy zatrudnienia oraz ich dostępu do wypoczynku. Wnioski wyciągnięte na podstawie analizy danych z wybranych pytań posłużyły do sporządzenia poniższego raportu.

Wnioski

Część ogólna

Czy sytuacja finansowa pozwala Tobie lub Twojej rodzinie na pokrycie podstawowych kosztów życia (mieszkanie, jedzenie, transport itp.)?

Respondenci w 83% deklarują, że są w stanie zaspokoić wszystkie potrzeby życiowe. Grupa 16% badanych jest w stanie zaspokoić swoje podstawowe potrzeby jedynie częściowo. Dane wykazują, że istotna grupa ankietowanych musi martwić się o swój codzienny byt. W momencie, gdy w gospodarstwie domowym nie starcza środków na podstawowe koszty życia, ogromnie ogranicza to także możliwości wypoczynku. Sytuacja ta pokazuje, że mimo iż większość społeczeństwa radzi sobie finansowo, to niemal co szósty respondent żyje w warunkach, które nie pozwalają na stabilne i godne funkcjonowanie.

Czy Twoja/Twojej rodziny sytuacja finansowa pozwala na wyjazd wakacyjny?

Dane wskazują, że choć nieznaczna większość respondentów 53% deklaruje możliwość wyjazdu wakacyjnego za granicę na tydzień lub dłużej, to aż 47% społeczeństwa nie ma takiego komfortu. 13,3% może pozwolić sobie jedynie na krótki wypoczynek w kraju, a 12% w ogóle nie ma możliwości wyjazdu. Taki rozkład odpowiedzi sugeruje, że sytuacja finansowa znacznej części zapytanych przez nas młodych osób, jest niezadowolająca i świadczy o wyraźnych nierównościach społecznych. Brak realnego wsparcia dla osób o niższych dochodach powoduje, że wypoczynek, czyli podstawowa potrzeba związana z

regeneracją sił i zdrowiem psychicznym staje się dobrem dostępnym jedynie dla bardziej uprzywilejowanej części obywateli.

Rynek pracy

Forma, wymiar etatu i wynagrodzenie

Odpowiedzi respondentów jasno pokazują, że znaczna część pracowników biorących udział w ankiecie, bo aż 48,1%, zatrudniona jest na umowach cywilnoprawnych, czyli tzw. śmieciówkach. Nie zapewniają one podstawowych praw pracowniczych, takich jak prawo do płatnego urlopu, zwolnienia lekarskiego czy stabilności zatrudnienia. Tylko 23,1% badanych pracuje na umowie o pracę, co wskazuje na dominację elastycznych, ale niepewnych form zatrudnienia. Co istotne, nie mówimy tu wyłącznie o osobach dorabiających sezonowo, aż 46,2% respondentów pracuje na pełen etat, a 7,7% nawet ponad jego wymiar. Oznacza to, że wielu ludzi, mimo pełnego zaangażowania zawodowego, nie ma zagwarantowanego prawa do odpoczynku, co wprost przekłada się na brak możliwości regeneracji fizycznej i psychicznej. W połączeniu z niskimi dochodami, gdzie ponad połowa respondentów, czyli 52%, zarabia poniżej 3 tys. zł netto, brak stabilnych warunków pracy i ochrony socjalnej skutecznie ograniczają dostęp do wypoczynku, który powinien być istotnym elementem życia każdej pracującej osoby.

Czy Twoje miejsce pracy oferuje płatny urlop wypoczynkowy?

Większość respondentów, bo aż 59,6%, deklaruje, że ich miejsce pracy nie oferuje płatnego urlopu wypoczynkowego, przy czym 15,4% nie ma co do tego pewności. Jedynie 25% ankietowanych ma prawo do urlopu w miejscu pracy. Jest to ogromne utrudnienie przy planowaniu wypoczynku. Pracownik pozbawiony prawa do urlopu musi zaplanować nie tylko koszty związane z jego finansowaniem, ale również straty poniesione wskutek opuszczenia pracy. Łączy się to z problemem uśmieciovienia rynku pracy, ponieważ umowy cywilnoprawne nie pozwalają na korzystanie z szerokiej części praw pracowniczych.

Czy korzystasz lub planujesz skorzystać z urlopu wypoczynkowego w wakacje letnie w tym roku?

Spośród ankietowanych decyduje się na to jedynie 28,8% osób, a 32,7% deklaruje, że chciałoby skorzystać z urlopu, ale nie może. Sytuacja ta pokazuje, że mimo formalnego istnienia tego uprawnienia w Kodeksie pracy, znaczna część młodych osób jest realnie go pozbawiona.

Czy czujesz, że masz prawo do odpoczynku jako pracownik/pracownica?

Największa grupa respondentów, czyli aż 42%, deklaruje, że zdecydowanie odczuwa, iż ma prawo do odpoczynku. Kolejne 17,3% uważa, że prawo to jest im częściowo zapewnione.

Zdecydowany brak prawa do odpoczynku odczuwa 5,8% badanych, a jego częściowy brak 13,5%.

Grupa osób niezdecydowanych co do odpowiedzi liczyła 21,2%. Wyniki pokazują, że większość osób czuje się uprawniona do odpoczynku, choć istotna część badanych dostrzega jego ograniczenia. Może to świadczyć o problemach z zachowaniem równowagi między obowiązkami a regeneracją. Niepokój budzi także duża grupa osób niezdecydowanych, co sugeruje brak pewności w ocenie własnej sytuacji i jakości odpoczynku.

Czy uważasz, że młodzi pracownicy mają wystarczające wsparcie prawne i organizacyjne, by domagać się godnych warunków pracy i wypoczynku?

Odpowiedzi respondentów wskazują, że bez wątpienia brak wsparcia prawnego i organizacyjnego stanowi ogromną trudność.

Zdecydowanie tak na pytanie odpowiedziało jedynie 3,6%

respondentów, częściowo 7,2%. Grupa 33,1% nie jest zdecydowana.

Stanowczo nie zgadza się z nim 23,5%, a częściowo 32,5%. Prawne możliwości dochodzenia swoich praw pracowniczych z wielu

względów często nie dotyczą młodego pokolenia, nawet jeśli mogą z nich korzystać, często nie mają wystarczającej wiedzy. Konieczne jest uświadamianie młodzieży na temat działalności związków

zawodowych i innych organizacji pracowniczych, mogących udzielić wsparcia w trudnej sytuacji. Wśród ankietowanych 7,2% osób należy, a 53% jest zainteresowana przynależnością do związku zawodowego lub organizacji pracowniczej.

Wnioski końcowe i proponowane działania

Na podstawie zebranych opinii respondentów wyraźnie widać potrzebę wprowadzenia konkretnych zmian na rynku pracy, szczególnie z perspektywy młodych pracowników. Wskazują oni na szereg problemów oraz sugerują możliwe rozwiązania.

Respondenci zgodnie wskazują na konieczność walki z uśmieciowieniem rynku pracy. Zatrudnienie na podstawie umów cywilnoprawnych lub B2B w sytuacjach, gdy praca spełnia warunki etatu, powinno zostać zastąpione umowami o pracę. Młodzi postulują także, by zagwarantować płatny urlop niezależnie od rodzaju umowy, a także, by umożliwić korzystanie z urlopu osobom zatrudnionym na umowach zlecenie, co obecnie nie jest respektowane. Konieczne jest wywieranie presji zarówno na pracodawcach zatrudniających na umowy cywilnoprawne, jak i na państwie. Umowa o pracę gwarantuje nie tylko dostęp do urlopu wypoczynkowego, ale również do wynagrodzenia w przypadku choroby czy urlopu okolicznościowego, te wszystkie narzędzia pozostają poza zasięgiem dla większości młodych pracujących. Młodzi pracownicy chcą odpoczywać na równych warunkach.

Jedną z najczęściej powtarzających się propozycji jest skrócenie czasu pracy, co jak pokazują liczne przykłady, pozytywnie wpływa na zdrowie pracowników oraz może prowadzić do wzrostu efektywności i zmniejszenia liczby wypadków przy pracy.

Respondenci podkreślają również konieczność wzmocnienia równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, szczególnie latem, kiedy potrzeby wypoczynku są większe. Wielu z nich spotyka się z ostracyzmem w miejscu pracy, presja środowiskowa nie pozwala im w pełni korzystać z wypoczynku.

Wskazywana jest także konieczność zwiększania pensji, premii i dodatków oraz dofinansowań wypoczynku letniego takich jak „wczasy pod gruszą”. Respondenci sugerują także wprowadzenie bonu wakacyjnego dla młodych lub nawet bezwarunkowego dochodu podstawowego dla studentów, który wspierałby ich w okresie nauki.

Dużą wagę przypisuje się również konieczności wzmocnienia roli związków zawodowych, szczególnie w branżach narażonych na łamanie praw pracowniczych, takich jak gastronomia czy sektor usług.

Krytyce poddano również niepłatne staże i praktyki, które są często koniecznością na drodze do zdobycia doświadczenia zawodowego, a jednocześnie nie dają żadnego finansowego wsparcia. Respondenci postulują ich pełne wynagradzanie, a także wydłużenie wakacyjnej przerwy dla praktykantów do dwóch miesięcy, co umożliwiłoby im rzeczywisty odpoczynek.

Ostatecznie, postulaty respondentów można sprowadzić do potrzeby godnego traktowania młodych pracowników, respektowania ich praw do odpoczynku i równego traktowania niezależnie od formy zatrudnienia. Tylko w ten sposób możliwe będzie budowanie zdrowego, zrównoważonego rynku pracy, na którym młodzi ludzie będą mogli się rozwijać i funkcjonować bez wyczerpania i nadmiernego obciążenia psychicznego.